

SYLLABUS (I ciklus studija)

Odsjek	Historija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija Bosne i Hercegovine u osmanskome periodu do 1800.				
Šifra/kod	FIL HIS 226	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	9 (JPS) 5 (DPS)
Ciklus studija	I	Semestar	IV	NPP 2019/2020.	
				Ak. godina	2025/2026. 2026/2027. 2027/2028.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Fahd Kasumović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 140 Email: fahd.kasumovic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 252	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Jednopredmetni studij				
	predavanja: 4; seminar: 1; vježbe: 3				
Kratki opis kolegija/ nastavnog predmeta	Dvopredmetni studij				
	predavanja: 2; seminar: 1; vježbe: 1				
Kratki opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Na nastavi će biti obrađene izabrane teme iz vojno-političke, društveno-ekonomske i kulturne historije Bosne i Hercegovine u periodu od uspostavljanja prvih osmanskih uporišta u srednjovjekovnoj Bosni do konca 18. stoljeća. Navedene teme poslužit će za predstavljanje raznovrsnosti načina na koji je u historiografiji konceptualizirana povijest BiH u osmanskome periodu. Na konkretnim primjerima studenti će upoznati s faktorima koji su utjecali na izgradnju navedenih predodžbi, uz naglašavanje postojanja međusobno suprotstavljenih diskursa i perspektiva. Na predavanjima i vježbama vodit će se računa o predstavljanju primjera iz primarnih izvora koji ukazuju na manifestacije povijesne dinamike na tlu BiH u razdoblju od uspostavljanja osmanske vlasti do 1800. Osim toga, pažnja će biti posvećena kompariranju znanja o povijesti osmanske Bosne sa relevantnim znanjima o političkoj, socijalnoj, ekonomskoj i</p>				

	kulturnoj historiji ostalih područja Osmanskog carstva.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je osposobljavanje studenata da razumijevaju, kritički evaluiraju i dekonstruiraju historiografske predodžbe o političkim, društveno-ekonomskim i kulturnim prilikama na tlu BiH u periodu od uspostavljanja osmanske vlasti do 1800.
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG4 – Kvalitetno obrazovanje SDG5 – Rodna ravnopravnost SDG16 – Mir i pravедnost
Ishodi učenja	Studenti razumijevaju historiografske reprezentacije političkih, društveno-ekonomskih i kulturnih prilika na tlu BiH od uspostavljanja osmanske vlasti do konca 18. stoljeća, kao i način na koji su konstruirane i reproducirane različite slike povijesti, uz poseban osvrt na razumijevanje i valorizaciju argumentacijskih linija koje se susreću u historiografiji. Kritički evaluiraju i interpretiraju različite vrste teksta, primarne i sekundarne izvore, unapređuju akademsku komunikaciju i debatne vještine te mogu uspješno u pismenoj i usmenoj formi prezentirati pitanja koja se odnose na različite aspekte povijesti BiH u osmanskome periodu.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod u predmet. Temeljni pojmovi, strukture i procesi. Prostor i vrijeme. Historiografski diskursi i perspektive. Ključna pitanja i polemike. Primarni i sekundarni izvori. Kako razumijevati i tumačiti osmansku prošlost BiH?
2.	Rat i osmanska ekspanzija u 15. i 16. st.
3.	Odnos centar-periferija i institucionalno ustrojstvo
4.	Religija i vjerski identiteti
5.	Urbanizacija i gradski život
6.	Osmanska vojska u 15. i 16. stoljeću.
7.	Rat i vojna organizacija u 17. i 18. stoljeću
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata

9.	Narativi o osmanskoj Bosni do 1800.
10.	Finansijski sisem i institucionalna transformacija
11.	Nasilje nad ženama u osmanskoj Bosni
12.	Život na selu i agrarna ekonomija.
13.	Oblici otpora osmanskoj vlasti
14.	Kulturno stvaralaštvo i intelektualna elita
15.	Svakodnevni život
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Metoda usmenog izlaganja. Metoda razgovora. Metoda rada s tekstom. Metoda praktičnih radova. Problemska metoda. Istraživačka metoda.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad ili esej</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: _____ 100_ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti/-ice postižu na sljedeći način:</p> <p>1. Aktivnost: Boduju se prisustvo na nastavi, učešće u diskusijama, referati i</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost	10	10	2.	Seminarski rad ili esej	10	10	3.	Polusemestralni ispit	40	40	4.	Završni ispit	40	40	5.												Ukupno: _____ 100_ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Aktivnost	10	10																																		
2.	Seminarski rad ili esej	10	10																																		
3.	Polusemestralni ispit	40	40																																		
4.	Završni ispit	40	40																																		
5.																																					
Ukupno: _____ 100_ bodova			100%																																		

	<p>prezentacije. Bodovi se dodjeljuju u rasponu od 1 do 10.</p> <p>2. Seminarski rad ili esej: Bodovi se dodjeljuju u rasponu od 1 do 10. Boduju se struktura rada, argumentacijska linija i metodološki pristup, samostalnost u donošenju zaključaka, prezentacija. Rad je potrebno braniti na online nastavi ili u učionici.</p> <p>3. Polusemestralna i završna provjera znanja su pismene. Provjera znanja se smatra uspješno položenom ako je student/-ica na njoj stekao/-la minimalno 50% od ukupnog broja predviđenih bodova. U slučaju da epidemiološke okolnosti ne budu dozvoljavale održavanje nastave u učionici, provjere znanja će biti održane online, u usmenoj, odnosno u pismenoj formi.</p> <p>4. Ako student student/-ica tokom semestra ostvari broj bodova koji zadovoljava uslove za prolaznu ocjenu, takvom studentu/-ici prolazna ocjena može biti upisana bez dodatnih provjera.</p> <p>5. Na završnom ispitu student ne polaže gradivo koje je tokom semestra uspješno okončano.</p>
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Šabanović, H. (1982) <i>Bosanski pašaluk</i>. Sarajevo. 2. Handžić, A. (1994) <i>Studije o Bosni</i>. Istanbul. 3. Kreševljaković, H. (1991) <i>Izabrana djela I-IV</i>. Sarajevo. 4. Aličić, A. (1996) <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832</i>. Sarajevo. 5. Kasumović, F. (2021), <i>Na periferiji svijeta islama: osmanska poreska politika u Bosanskom ejaletu 1699-1839</i>. Sarajevo. 6. Kasumović, F. (ur.) (2024), <i>Nasilje nad ženama: diskursi, perspektive, lekcije iz bh. povijesti</i>. Sarajevo–Berlin. 7. Kasumović, I. (1999) <i>Školstvo i obrazovanje u bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave</i>. Mostar. 8. Sućeska, A. (1965) <i>Ajani: prilog izučavanju lokalne vlasti u našim zemljama za vrijeme Turaka</i>. Sarajevo. 9. Hafizović, F. (2016). <i>Kliški sandžak: od osnivanja do početka Kandijskog rata (1537-1645. godine)</i>. Sarajevo. 10. Pelidija, E. (1989) <i>Bosanski ejalet od Karlovačkog do Požarevačkog mira (1699-1718)</i>. Sarajevo. 11. Zlatar, B. (1996) <i>Zlatno doba Sarajeva</i>. Sarajevo. 12. Grupa autora (1998) <i>BiH od najstarijih vremena do kraja drugog svjetskog rata</i>. Sarajevo. 13. Močanin, N. (1999) <i>Turska Hrvatska</i>. Zagreb. 14. Kasumović, F. (2014) “Osmanska agrarna politika i nadmetanje za zemlju u jugoistočnoj Evropi”. U: <i>Anali GHB XXXV</i>. 15. Šabanović, H. (1969) „Vojno uređenje Bosne od 1463. g do kraja XVI st.“. U: GDI BiH XI. 16. Naučni skup „Širenje islama i islamska kultura u bosanskom ejaletu“ (1991). U: <i>POF</i> 41. 17. Taslidža, F. (2018) <i>Bosanski ejalet u doba Bečkog rata 1683-1699</i>. Mostar. 18. Korić, E. (2015) <i>Životni put prvog beglerbega Bosne: Ferhad-paša Sokolović (1530-</i>

	90). Sarajevo.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Naučni skup „Kulturno-historijski tokovi u Bosni 15. do 19. st. (2010)“. U: <i>POF</i> 60. 2. Simpozij Vlasi u XV i XVI vijeku (1983). U: <i>Radovi ANUBiH</i>, LXXIII. 3. Handžić, A. (1975) <i>Tuzla i njena okolina u XVI vijeku</i>. Sarajevo. 4. Čehajić, Dž. (1986) <i>Derviški redovi u jugoslovenskim zemljama s posebnim osvrtom na BiH</i>. Sarajevo. 5. Filan, K. (2014) <i>Sarajevo u Bašeskijino doba: jezik kao stvarnost</i>. Sarajevo. 6. Čar-Drnda (2014) <i>Hatidža, Nastanak Mostara: urbani i demografski razvoj grada do kraja 16. stoljeća</i>. Sarajevo. 7. Pelidija, E. (2003) <i>Banjalučki boj 1737. - uzroci i posljedice</i>. Sarajevo.
Napomene	Dodatni popis literature, kao i literatura za pripremanje eseja i seminarskih radova, studentima će biti pravovremeno dostavljeni u toku semestra.

Prof. dr. Fahd Kasumović